

Пояснения на финансов отчет към 31/12/2013г. на „Б. Л.Лизинг” АД

I Общи бележки

Дружеството е регистрирано в Търговския регистър с Решение № 1/15.06.2000г. на Софийски градски съд, като „Б.Л.ЛИЗИНГ” ООД, по ф.д. № 8134 по описа за 2000г. Капитал: 10 000 лв./десет хиляди/. Основен предмет на дейност: осъществяване на всички видове и форми на лизинга, приложими вътре и вън от страната, осъществяване на производствена, инженерингова, ремонтна, сервизна, иновационна, маркетингова, факторингова, форфейтингова, представителска и други дейности и услуги на организации и фирми и населението, организиране ефективно използване на свободни мощности, извършване финансова дейност във връзка с осъществяването на лизингови операции и сделки, както и извършването на всякакви други видове дейности операции и сделки, както и извършването на всякакви други дейности и услуги, които не са забранени от действащото в страната законодателство. Седалище на управление: гр.София, ул."Искър" № 14. Дружеството се представлява от управителя Цветан Рашков Рашков.

С Решение № 2/19.07.2005 се променят съдружниците на дружеството. След направените промени съдружници в дружеството са: "Юнит Кепитълс" АД и "Евро Лийз Кепитълс" ООД.

С Решение №3/10.11.2005г. се увеличава капитала на дружеството на 300 000 лв. /триста хиляди/.

С Решение № 4/ 01.03.2006г. се вписва прекратяване без ликвидация на „Б.Л. Лизинг” ООД поради преминаване на цялото му имущество върху Акционерно дружество с фирма „Б. Л. Лизинг” при условията на общото правоприемство. Дружеството се управлява и представлява от Изпълнителния директор Цветан Рашков Рашков.

С Решение на № 5/15.06.2006г. се вписва увеличение на капитала от 300 000/триста хиляди/лева на 530 000/петстотин и тридесет хиляди/ лева.

След продажбата на акции на дружеството /извършена на 06/12/07г./, капитала става еднолична собственост. С решение № 6 /04.02.08г. на СГС се вписва решението от заседание на съвета на директорите на едноличния собственик на капитала и акционерно дружество „Б. Л. Лизинг” АД става Еднолично акционерно дружество „Б. Л. Лизинг.

На 08/05/08г. е вписана промяна в Търговския Регистър към Агенция по вписванията с рег.№ 161117, отразяваща прехвърлянето на акции от капитала на дружеството от едноличния собственик. Дружеството продължава дейността си като „Б. Л. Лизинг” АД.

С решение на съвета на директорите от 03/07/2008г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 840 000 лева. Това обстоятелство бе регистрирано в Агенцията по вписванията с рег. № 162724/29.08.08г.

С решение на съвета на директорите от 12/06/2009г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 214 000 лева .

С решение на съвета на директорите от 15/04/2010г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 344 000 лева. Променено е седалището на дружеството на гр. София, бул. „Симеоновско шосе” № 4А, ет.3.

на дружеството на гр. София, бул. „Симеоновско шосе” № 4А, ет.3.

С решение на съвета на директорите от 20/04/2011г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 572 000 лева.

С решение на съвета на директорите от 22/05/2012г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 830 000 лева.

С решение на съвета на директорите от 26/04/2013г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 987 000 лева.

През м.09/2013 бе променено седалището на дружеството на гр. София, бул. „Цариградско шосе” № 144.

II. Изготвяне на финансови отчети

Дружеството изготвя финансовите си отчети при спазване на изискванията на МСС и българското законодателство. Финансовите отчети представят вярно и честно финансовото състояние, финансовия резултат и паричните потоци на дружеството. Отчетите са съставени в хиляди лева.

III Активи. Нетекущи активи

За всички групи дълготрайни материални активи дружеството е възприело препоръчителния подход за счетоводно отчитане: след първоначалното признаване всеки дълготраен материален актив се отчита по себестойност, без всички натрупани амортизации, както и натрупаните загуби от обезценка.

За нематериални активи дружеството е възприело препоръчителния подход: след първоначалното признаване всеки дълготраен материален актив се отчита по себестойност без всички натрупани амортизации, както и натрупаните загуби от обезценка.

Към датата на баланса е направен преглед на справедливата стойност и е установено, че тя не се различава съществено то балансовата стойност на активите. Прилаган е линеен метод на амортизация, а полезните животи по групи са следните:

1. Първа категория активи – 4%;
2. Втора категория активи - 30%;
3. Трета категория активи - 10%;
4. Четвърта категория активи - 50%.
5. Пета категория активи - 25%.
6. Шеста категория активи – 100/години правно ограничение
7. Седма категория активи – 15%

Движението на ДМА и ДНА през периода е следното:

	Отчетна ст-ст	Натрупана амортизация	Балансова стойност
1. Салдо към 01.01.2013	1770	247	1523
2. Постъпили през периода	699	233	466
3. Излезли през периода	0	0	0
4. Салдо към 31.12.2013	2469	480	1989

/Хил. лв./

Разходите за ремонт и текущо поддържане на ДМА се отчитат като текущи разходи.

Дружеството предоставя автомобили под формата на финансов и оперативен лизинг като страна лизингодател. Нетекущите нетни вземания от клиенти по договори за финансов лизинг са в размер на 8 143 хил. лв.

Същите имат следното разпределение:

	/хил. лв/
Нетекущо нетно вземане по лизингови договори – общо:	8 143
В т.ч.: от свързани лица	1 787
В т.ч.: от несвързани лица	6 356

Срочността на договорите за финансов лизинг е от една година до пет години. Всички договори съдържат клауза/опция за прехвърляне на собствеността след изтичане срока на договора и погасяване на всички задължения.

IV Текущи активи

Това са активи , които ще бъдат реализирани в рамките на една година от датата на баланса.

На първа позиция в отчета за финансовото състояние са посочени, нереализираните **стоки/автомобили/ на дружество**. Стойността им към 31.12.2013г. е в размер на 639 хил. лв. Сумата представлява левовата равностойност на автомобилите на склад. Стоките предстои да се реализират по лизингови договори или директни продажби.

Текущите вземания по финансов лизинг имат следното разпределение между свързани и несвързани лица:

/хил.лв./

Нетно текущо вземане с/но лизингови договори – общо:	5 999
В т.ч: от свързани лица	1 902
В т.ч.: от несвързани лица	4 097

Структура на търговските и други вземания:

/хил.лв./

Търговски и други вземания в т. ч.:	2 490
Вземания по предоставени търговски заеми на свързани лица/главници и лихви/	1 048
Вземания от клиенти и доставчици	115
Вземания от клиенти и доставчици свързани лица	1314
Други вземания	13

Парите и парични еквиваленти са в размер на 608 хил. лв. Валутните позиции са преизчислени по заключителния обменен курс на БНБ към 31.12.2013г.

Структурата на наличните парични средства и еквиваленти е следната:

/ хил. лв./

налични парични средства в брой	7
налични парични средства по разплащателни сметки	601
общо парични наличности	608

Текущи данъчни вземания: същите са в размер на 11 хил.лв. с произход временна разлика по ЗКПО и надплатен корпоративен данък, подлежащ на възстановяване.

V. Нетекущи пасиви

Нетекущи задължения към финансови предприятия /банки/: нетекущите задължения на дружеството са по повод усвоена част от кредитни линии за финансиране на лизингови договори. Задължението е формирано от нетекущата част на заема, която към 31.12.2013г. е в размер на 2 591 хил. лв.

Нетекущо задължение по облигационни емисии: 12 713 хил. лв. Сумата е с произход емитирани облигационни заеми с номинална стойност 6 500 хил. евро. В таблицата, която следва предоставяме информацията относно това задължение:

ISIN код	BG2100021125				
падеж главница/дата/	сума в евро	сума в лева	лихвен %	обезпечения	вид задължение
01.08.2015 г.	350 000	684 541	3m EURIBOR+6%	първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.11.2015 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.02.2016 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.05.2016 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.08.2016 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.11.2016 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.02.2017 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.05.2017 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.08.2017 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
01.11.2017 г.	350 000	684 541		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
общо:	3 500 000	6 845 405			

ISIN код	BG2100012132				
падеж главница/дата/	сума в евро	сума в лева	лихвен %	обезпечения	вид задължение
18.04.2016 г.	300 000	586 749	3m EURIBOR+6%	първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.07.2016 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.10.2016 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.01.2017 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.04.2017 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.07.2017 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.10.2017 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.01.2018 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.04.2018 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
18.07.2018 г.	300 000	586 749		първи по ред залог на вземане и МПС	нетекущо задължение
общо:	3 000 000	5 867 490			

VI Текущи пасиви

Текущите задължения на дружеството са:

	/хил. лв./
Текущи задължения:	875
Задължения по търговски заем/главници и лихви към свързано лице/	350
Задължения към доставчици и клиенти несвързани лица	104
Задължения към доставчици и клиенти/по получени аванси/ свързани лица	212
Задължения към персонала и осигурители	32
Други краткосрочни задължения общо в т.ч.:	177
- разчети по начислени, но неплатени лихви по облигационни емисии към 31.12.2013г.	145
- разчети по получени депозити за оперативен лизинг	22
- разчети по начислени, но неплатени лихви по банкови кредити	10

Текущи задължения към финансови предприятия /банки/: тези текущи задължения са по повод усвоена част от кредитни линии за финансиране на нови лизингови договори. Задължението е формирано от текущата част по заемите, което е в размер на 1 374 хил. лв.

Текущи данъчни задължения: същите са в размер на 37 хил. лв. с произход ддс за внасяне резултат от сделките през м. декември 2013г. и данък по ЗКПО в размер на 1 хил.лв.

VII Разходи

Структурата на извършените разходи по икономически елементи за периода 01-12.2013г.е следната:

№	Видове разходи	2013г.
1.	Разходи за материали и консумативи в т.ч.:	49
1.1.	разходи за канцеларски материали/хартия, тонер,бланки,визитки/	6
1.2.	разходи за гориво и енергия	14
1.3.	др. разходи за материали/пожарогасители,консумативи за компютри,рекламни материали,пощ. Пликове, и др./	29
2.	Разходи за външни услуги в т. ч.:	616
2.1.	разходи в КАТ	26
2.2.	разходи за телефони и пощ. услуги	7
2.3.	разходи за наем	171
2.4.	разходи за застраховки	23
2.5.	др. разходи за външни услуги/ разходи по договори за оперативен лизинг, такси ЦРОЗ,интернет, такси централен депозитар, абонамент правен софтуер, куриерски услуги,такси централен депозитар,такси БФБ,такси БНБ, и др./	161
2.6.	Възнаграждения банка довереник на облигационерите/вкл. пласиране емисия/	104
2.7.	Разходи за консумативи офис/префактурирани от наемодател/	12
2.8.	Разходи за комисионни	95
2.9.	Разходи за данъци и такси	17

3.	Разходи за персонала в т. ч.:	445
3.1.	разходи за работни заплати	401
3.2.	разходи за осигуровки	44
4.	Разходи за амортизации	233
5.	Други разходи за дейността	14

VIII Приходи

Приходите от продажби са реализирани от:

1. Продажба на стоки: реализираните приходи са в размер на 11 974 хил. лв.

*Спецификата на осчетоводяване на лизинговите договори изисква при формиране на вземане договор за финансов лизинг да се отчита приход от реализацията /продажбата/ на актива и изписването му от счетоводните регистри на лизингодателят.

2. Продажба на услуги:реализирани приходи в размер на 913 хил. лв. в т.ч.
  - Лизингова такса за регистрация, маркиране,информационно обслужване на автомобили, предмет на лизингови договори: 65 хил.лв;
  - Приходи от комисиони по договор за застрахователен агент: 153 хил.лв.
  - Приходи от договори за оперативен лизинг и наем на сграда: 429 хил.лв.
  - Комисионна управление на лизингови договори: 120 хил.лв;
  - Приходи от други комисионни при продажба на автомобили: 146 хил. лв.
3. Други приходи от продажби:реализираните приходи са в размер на 168 хил. лв. и са основно с източник приходи от неустойки за закъснения при плащане на лизингови вноски и получено застрахователно обезщетение.

IX Финансови приходи и разходи

Този вид приходи и разходи са основни за дружеството, същите включват:

Разходите за лихви по банкови заеми, финансов лизинг и др. лихви са общо в размер на 987 хил.лв.

Други разходи по финансови операции, свързани с обслужването по открити банкови сметки , такси за управление по получени заеми и валутни курсови разлики са в размер на 57 хил.лв.

Активите, предназначени за продажба чрез финансов лизинг се завеждат като стоки, по цена на придобиване и изписват със същата сума. При договорите за финансов лизинг се реализира финансов доход/лихва/ за срока на лизинговия договор.

Приходите от лихви по договори за финансов лизинг, разплащателни сметки, предоставени заеми и други са общо в размер на 1 357 хил.лв.

X Разходи за данъци

Върху финансовия резултат по тези междинни отчети е отчислен корпоративен данък за 2013 финансова година.

XI Свързани лица

Б. Л. Лизинг АД съгласно ДР §1 т. 3, г) от ДОПК е свързано лице с „Юнит Кепитълс“ АД „Киа Моторс България“ АД „Субару Моторс“ ООД , „Евроренталс“ ООД, Цветан Рашков и Храбрин Иванчев.

20.02.2014г.
гр.София

Изп. Директор:.....
/Цветан Рашков/

Съставител:.....
/Дияна Боянова/

Приложение № 2

СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА ЗА 2013 г.

по Международни счетоводни стандарти на "Б.Л.ЛИЗИНГ" АД

РАЗВИТИЕ, ПРАВЕН СТАТУТ И ДЕЙНОСТ

Дружеството е регистрирано в Търговския регистър с Решение № 1/15.06.2000г. на Софийски градски съд, като "Б.Л.ЛИЗИНГ" ООД, по ф.д. № 8134 по описа за 2000г. Капитал: 10 000 лв./десет хиляди/. Основен предмет на дейност: осъществяване на всички видове и форми на лизинга, приложими вътре и вън от страната, осъществяване на производствена, инженерингова, ремонтна, сервисна, иновационна, маркетингова, факторингова, форфейтингова, представителска и други дейности и услуги на организации и фирми и населението, организиране ефективно използване на свободни мощности, извършване финансова дейност във връзка с осъществяването на лизингови операции и сделки, както и извършването на всякакви други видове дейности операции и сделки, както и извършването на всякакви други дейности и услуги, които не са забранени от действащото в страната законодателство. Седалище на управление: гр.София, ул."Искър" № 14. Дружеството се представлява от управителя Цветан Рашков Рашков.

С Решение № 2/ 19.07.2005 се променят съдружниците на дружеството. След направените промени съдружници в дружеството са: "Юнит Кепитълс" АД и "Евро Лийз Кепитълс" ООД.

С Решение №3/10.11.2005г. се увеличава капитала на дружеството на 300 000 лв. /триста хиляди/.

С Решение № 4/ 01.03.2006г. се вписва прекратяване без ликвидация на „Б.Л. Лизинг“ ООД поради преминаване на цялото му имущество върху Акционерно дружество с фирма „ Б. Л. Лизинг“ при условията на общото правоприемство. Дружеството се управлява и представлява от Изпълнителния директор Цветан Рашков Рашков.

С Решение на № 5/15.06.2006г. се вписва увеличение на капитала от 300 000/триста хиляди/лева на 530 000/петстотин и тридесет хиляди/ лева.

С протокол за взето решение от ОС на акционерите, състояло се на 06.12.2007г., капитала на дружество Б. Л. Лизинг става едноличен. Приема се промяна в адреса на управление на гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 65. Дружеството ще се представлява и управлява от двама изпълнителни директори- заедно и поотделно. Изпълнителни директори са: Цветан Рашков Рашков и Храбрин Иванов Иванчев. Предстои Решение № 6 на СГС за гореописаните промени.

На 08/05/08г. е вписана промяна в Търговския Регистър към Агенция по вписванията с рег.№ 161117, отразяваща прехвърлянето на акции от капитала на дружеството от едноличния собственик към други лица. Дружеството продължава дейността си като „Б. Л. Лизинг“ АД.

С решение на съвета на директорите от 03/07/2008г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 840 000 лева. Това обстоятелство бе регистрирано в Агенцията по вписванията с рег. № 162724/29.08.08г.

С решение на съвета на директорите от 12/06/2009г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 214 000 лева .

С решение на съвета на директорите от 15/04/2010г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 344 000 лева . Променено е седалището на дружеството на гр. София, бул. „Симеоновско шосе“ № 4А, ет.3.

С решение на съвета на директорите от 20/04/2011г. бе извършено увеличение на акционерния капитал до 1 572 000 лева.

СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА

Счетоводната политика на "Б.Л.Лизинг" АД е разработена на основание изискванията на Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансови отчети.

Счетоводната политика определя конкретните принципи, изходните положения, конвенциите, правилата и практиките, приети от дружеството при изготвяне и представяне на финансовите отчети.

Международните стандарти за финансови отчети /МСФО/ са стандартите и разясненията, приети от Съвета по международни стандарти. Те включват:

- Международни стандарти за финансови отчети
- Международни счетоводни стандарти
- Разясненията, дадени от Комитета за разяснения на международните стандарти за финансови отчети или бившия Постоянен комитет за разяснения.

Когато даден стандарт или разяснение е конкретно приложим към дадена операция, друго събитие или условие, счетоводната политика, прилагана към тази статия, се определя чрез прилагане на съответния стандарт или разяснение.

При липса на стандарт или разяснение, конкретно приложими към дадена операция, друго събитие или условие, ръководството на дружеството използва собствените си преценки за разработване и прилагане на счетоводна политика.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА СЧЕТОВОДСТВОТО

Дружеството прилага следните основни принципи:

1. **Принцип на вярно и честно представяне:** Информацията от всички сделки и събития във фирмата се представя според действащите правила и обичайната търговска практика, непреднамерено като се спазват критериите за признаване на активи, пасиви, приходи и разходи в съответствие с МСФО.

2. **Принцип на действащо предприятие:** Финансовите отчети на дружеството се изготвят на база действащо предприятие, освен ако собствениците или управителният орган нямат намерение да ликвидират дружеството или няма друга реалистична алтернатива, освен ликвидацията. Това намерение на ръководството в такива случаи ще бъде оповестено.

3. **Принцип текущо начисляване:** дружеството изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчета за паричните потоци, на база на принципа на текущо начисляване. При този принцип статиите се признават като активи, пасиви, приходи и разходи, когато отговарят на дефинициите и критериите за признаването им като такива. Всички приходи и разходи от сделките и събитията се отразяват счетоводно в момента на тяхното възникване, независимо от момента на плащане на паричните средства.

4. **Принцип на последователност на представянето:** Представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети на дружеството трябва да се запазят и в следващите периоди, освен ако:

- е очевидно в резултат на настъпила значителна промяна в характера на дейността на дружеството или при преглед на финансовите му отчети е установено, че друго представяне или класификация ще бъдат по-подходящи;

- е наложена промяна в представянето от стандарт или разяснение.

5. **Принцип на същественост и обобщаване:** отразява степента на полезност и прагматичност на счетоводната информация, прилаган във фирмата, позволява в счетоводните отчети да се съдържа цялата информация, необходима за вземане на своевременни и ефективни управленчески решения, както и за избягване или намаляване на търговските рискове от различно естество. Съществени статии със сходен характер се представят обобщено във финансовите отчети.

6. **Принцип на компенсиране:** активи и пасиви не се компенсират, освен когато такава компенсиране се изисква или е разрешено от стандарт или разяснение.

7. **Принцип на сравнителна информация:** Дружеството представя сравнителна информация за текущия и предходен период. Сравнителната информация по отношение на предходния период се оповестява по отношение на всички суми, отчетени във финансовите отчети, освен ако стандарт или разяснение допуска или изисква друго. Сравнителната информация се включва в текстови и описателен вид, когато това е уместно и необходимо за по-доброто разбиране на финансовите отчети за текущия период.

ДРУГИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Освен съответствие с МСФО, дейността по счетоводно отчитане на стопанските операции в дружеството е съобразена и с разпоредбите на :

- Закон за счетоводството
- Търговски закон
- Закон за независимия финансов одит
- Данъчните закони

СИСТЕМА НА ТЕКУЩО И ПЕРИОДИЧНО СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ

В дружеството са разработени и утвърдени самостоятелно:

- Система на текущо счетоводно отчитане /индивидуален сметкоплан – прилагани счетоводни сметки/;
- Система на отчитане на разходите

АКТИВИ И ПАСИВИ

1. ОЦЕНКА НА АКТИВИТЕ И ПАСИВИТЕ

Оценяването на активите и пасивите се извършва в следните случаи:

- При придобиване на активи или възникване на пасиви ;
- При отписване на активи и погасяване на пасиви ;
- При съставяне на годишния счетоводен отчет и баланс;

Отчетната стойност е оценката, по която активите и пасивите, приходите и разходите на фирмата се отразяват, както текущо в счетоводните сметки, така и периодично в счетоводния баланс, отчета за приходите и разходите, отчета за паричния поток и отчета за собствения капитал. Активите и пасивите при тяхното придобиване се оценяват по **историческата им цена**, а именно – цена на придобиване, себестойност или справедлива цена.

Дълготрайните материални и нематериални активи подлежат на обезценка по реда на МСС 36 – Обезценка на активи.

Инвентаризацията се извършва при спазване принципите на чл.22 от Закона за счетоводството всяка година, при смяна на МОЛ или по решение на ръководителя на фирмата.

2. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

2.1. Определение

Дълготрайните материални активи са установимите нефинансови ресурси, които са придобити и притежавани от дружеството и отговарят на следните условия :

- Имат натурално-веществена форма;

- Използват се за производството или доставката на стоки или услуги, за отдаване под наем на други лица или за административни цели;
- Очаква се да бъдат използвани през повече от един отчетен период;
- Имат стойност при придобиване над 700 лв.

2.2. **Класификация**

Дълготрайните материални активи в дружеството се класифицират в следните групи :

- Земи
- Подобрения върху земите
- Сгради и конструкции
- Съоръжения
- Транспортни средства
- Офис обзавеждане
- Машини и оборудване
- Компютърна техника
- Други ДМА

2.3. **Признаване**

Всеки дълготраен материален актив се признава като такъв, когато отговаря на следните условия :

- Отговаря на определението за ДМА;
- Вероятно е дружеството до получи в бъдеще икономически ползи от собствеността и използването на актива;
- Стойността на актива може да бъде надеждно изчислена.

Тогава когато недвижим имот, машини и съоръжения включват основни компоненти с различна продължителност на полезния срок на действие, те се осчетоводяват като отделни видове имоти, машини и съоръжения.

2.4. **Първоначална оценка**

Първоначалната оценка на дълготрайните материални активи зависи от начина на придобиване :

- Създаден в дружеството – по себестойност, т.е. извършените разходи за неговото създаване;
- Придобит чрез покупка – заплатената сума;
- Придобит безвъзмездно – справедлива стойност към датата на придобиване;
- Придобит чрез правителствено дарение – справедливата стойност към датата на дарение;
- Придобит при условията на разсрочено плащане – еквивалент на паричната цена, а разликата до договорената сума за плащане се признава за лихвен разход;
- Придобит чрез замяна с друг дълготраен актив – справедливата стойност към датата на замяната, освен ако сделката няма търговско съдържание или справедливата стойност и на двата актива не може да бъде надеждно оценена – в последния случай оценката става по балансовата стойност на отдадения актив.

Когато дружеството е придобило дълготрайните материални активи чрез покупка, в цената на придобиване се включват:

- Покупната цена, включително мита, невъзстановими данъци, нотариални и други такси, след приспадане на всякакви търговски отстъпки;
- Преки разходи: разходи за привеждане актива в работно състояние; разходи за монтаж; разходи свързани пряко с придобиването на актива.

Не се включват в цената на актива :

- Разходи за откриване на нов обект;
- Разходи за въвеждане на нова услуга, включително за реклама или промоция;
- Разходите за извършване на дейност с нова категория клиенти, включително и разходите за обучение на персонала;
- Административни и други общи разходи;
- Разходите, извършени докато активът предстои да бъде въведен в експлоатация;
- Разходите за преместване или реорганизация на част или цялата дейност на предприятието.

2.5. **Последващи разходи**

Разходите по текущото обслужване на активите – труд, консумативи и по-малки резервни части, се отчитат като текущи разходи.

Разходите по текущите ремонти на собствени дълготрайни активи и по всякакви ремонти на наети активи се отчитат като текущи разходи.

Разходи, които водят до очаквана повишена икономическа изгода над тази, която съществува към момента на извършване на разходите, се капитализират – прибавят се към балансовата стойност на актива или се завежда като нов актив.

2.6. **Оценка след първоначално признаване**

При изготвяне на начален баланс по МСФО, дружеството признава историческата цена на дълготрайните материални активи, която е първоначалната без натрупаните загуби от обезценка.

За всички групи дълготрайни материални активи дружеството е възприело препоръчителния подход : след първоначалното признаване всеки дълготраен материален актив се отчита по себестойност без всички натрупани амортизации, както и натрупаните загуби от обезценка.

Към всяка дата на изготвяне на годишен финансов отчет дружеството преценява дали съществуват индикации, че стойността на даден дълготраен материален актив е обезценена. При наличие на признаци за обезценка на съответен актив се установява възстановимата му стойност. Тя е по-високата между стойността в употреба и справедливата стойност минус разходите по продажба /нетната продажна стойност/. Когато едната от двете стойности е по-висока от балансовата стойност на актива, тогава не се извършва обезценка.

Когато възстановимата стойност на даден актив е по-ниска от балансовата му стойност, последната следва да бъде намалена до размера на възстановимата стойност. Това намаление се отчита като загуба от обезценка.

Когато през предходни отчетни периоди за отделен актив има създаден преоценъчен резерв, тогава загубата от обезценка се отразява като намаление на този резерв.

Когато през предходните отчетни периоди за отделен актив няма създаден преоценъчен резерв, загубата от обезценка се отчита като текущ разход.

След признаване на загуба от обезценка амортизационната норма на актива се коригира за бъдещите периоди, така че новата балансова стойност да се разпредели на съответната база през остатъка на полезния живот на актива.

Към всяка дата на съставяне на годишен финансов отчет дружеството трябва да прецени също дали съществуват индикации, че обезценка на актив, призната в предходни периоди, може вече да не съществува или да е намалела.

Възстановяването на загуба от обезценка се извършва чрез повишаване балансовата стойност на актива до новата му възстановима стойност, но увеличената балансова стойност не трябва да надвишава балансовата стойност такава, каквато би била след приспадане на амортизацията, когато в предходни години не е била признавана загуба от обезценка на съответния актив.

Когато през предходни периоди загубата от обезценка е била признавана като текущ разход, тогава възстановяването на загубата от обезценка се признава като текущ приход до размера на предходния разход.

Когато през предходен период загубата от обезценка е била признавана за сметка на преоценъчен резерв, тогава възстановяването на загуба от обезценка се признава като увеличение на този резерв.

След признаването на обратно възстановяване на загуба от обезценка амортизационната квота на актива трябва да бъде коригирана така, че в бъдеще новата балансова стойност да се разпределя на съответната база за срока на актива.

Активи, от които дружеството възнамерява да се освободи чрез продажба, се класифицират като държани за продажба, съгласно МСФО 5 – Нетекущи активи, държани за продажба и преустановявани дейности. Към датата на решението за освобождаване тези активи се преоценяват по справедлива стойност и от този момент за тях се преустановява начисляване на амортизация.

Компенсации от трети страни за дълготрайни материални активи, които са обезценени, загубени или отдадени, се отчитат като приход през периода, през който станат дължими.

2.7. Амортизации

Амортизацията е процес на намаляване стойността на дълготрайните материални активи вследствие на тяхното използване в производствената или административна дейност на дружеството. Намаляването на стойността се отчита като разход на амортизация и се включва в текущата печалба/загуба/.

Полезният живот на активите се определя при тяхното придобиване или въвеждане в експлоатация. Това е предполагаемият период на използване, изразен в години. Полезният живот на активите се определя от техническа комисия и се утвърждава с решение на Управителя. При определяне на полезния живот на дълготрайните материални активи се взема под внимание предполагаемото физическо натоварване, моралното остаряване, ограниченията върху ползване и мнението на експерти.

Дружеството не предвижда остатъчна стойност на дълготрайните материални активи.

Амортизиране на актива започва, когато той е налице за предвидената употреба по отношение на местоположението и състоянието.

Амортизиране на актива се преустановява на по-ранната от датата, на която активът е класифициран като държан за продажба, и датата, на която активът е отписан. Амортизацията се преустановява, когато активът е изцяло амортизиран.

Амортизационната политика се опира на правилата в Закона за корпоративното подоходно облагане, Международен счетоводен стандарт 16. Фирмата прилага **линейния метод за амортизация** на дълготрайни активи - материални и нематериални. По отношение на амортизационните норми се прилага **счетоводна амортизация в зависимост от определения срок на ползване на активите**. За нуждите на данъчното облагане се изготвя ДАП в който се изчисляват и **данъчно признатия размер на амортизационните норми съгласно чл. 55, ал. 3 от Закона за корпоративното подоходно облагане**, а именно :

1. Първа категория активи – 4%;
2. Втора категория активи - 30%;
3. Трета категория активи - 10%;
4. Четвърта категория активи - 50%.
5. Пета категория активи - 25%.
6. Шеста категория активи – 100/години правно ограничение
7. Седма категория активи – 15%

Разработени са и са утвърдени индивидуални амортизационни планове за всеки амортизируем актив, въз основа на който е разработен обобщен амортизационен план за годината, съдържащ всички задължителни реквизити, залегнали в ЗСч - № по ред, номер на групата, наименование и инвентарен номер на актива, отчетна стойност, годишна амортизационна квота, начислена амортизация и балансова стойност. За начало на амортизацията е възприета датата от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е придобит или въведен в експлоатация.

2.8. Бракуване

Когато дълготраен материален актив стане негоден за използване, поради физическо или морално изхабяване и от него повече не се очаква икономическа изгода, той подлежи на бракуване. Преоценката за физическото и морално състояние на всеки актив се прави към датата на изготвяне на годишните финансови отчети.

За бракуването се издава заповед от Управителя, в която се определят членовете на комисията по бракуване. Съставя се протокол за бракуване на активи, в който се попълва №, дата, имена на членовете на комисията, № и дата на заповедта за бракуване, наименование и инвентарен № на актива, местонахождение, дата на въвеждане в експлоатация, първоначална стойност, начислена амортизация, оценка на техническо състояние, причини, наличие или липса на виновно длъжностно лице и заключение на комисията.

Въз основа на одобрения протокол се издава заповед за ликвидация на актива, като се изготвя сметка за резултатите от ликвидацията. В нея се попълват № и дата на протокола за брак, местонахождение и инвентарен № на актива, № и дата на заповед за ликвидация, дата на започване и дата на приключване на ликвидацията, стойност на ликвидирания актив, № и наименование на постъпили материали, количество, стойност и местонахождение.

2.9. Отписване

Балансовата стойност на дълготраен материален актив се отписва от баланса на дружеството при продажба, когато не се очакват никакви други икономически ползи от актива или при освобождаването му.

Печалбите или загубите, възникващи при отписването на дълготраен материален актив, се включват в печалбата/загубата/ за периода, през който се отписва актива.

Когато дълготраен материален актив бъде отписан, резервът от преоценка, ако има такъв, включен в собствения капитал, се прехвърля към салдото на неразпределената печалба.

Продажби на активи се извършват по решение на Управителя.

2.10. Информация за оповестяване

В поясненията към финансовите отчети на дружеството се оповестява следната информация за всеки клас активи:

- База за оценяване, използвана при определяне на първоначална стойност;
- Използван метод на амортизация;
- Полезен живот или норми на амортизация;
- Брутна балансова стойност и начислена амортизация заедно с отчетена загуба от обезценка към началото и края на отчетния период;
- Сума на договорни ангажименти по придобиване на дълготрайни активи;
- Сума на компенсации от трети страни за обезценени, загубени или отдадени дълготрайни материални активи;
- Балансова стойност на временно неизползвани дълготрайни материални активи;
- Брутна балансова стойност на всички напълно амортизирани дълготрайни материални активи, които все още са в употреба;
- Суми на загуби от обезценка, включени в отчета за доходите и статията в отчета, в която са включени;
- Сума на обратно възстановени загуби от обезценка, включени в отчета за доходите и статията в отчета, в която са включени;
- Сума на загуби от обезценка, отчетена директно чрез собствения капитал;
- Сума на възстановени загуби от обезценка, отчетена директно в капитала;
- Основни видове активи, засегнати от загуби от обезценка;
- Основни събития или обстоятелства, довели до загуби от обезценка и обратно възстановяване.

3. ДЪЛГОТРАЙНИ НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

3.1. Определение

Нематериалните активи са установими непарични активи без физическа субстанция, които се използват за производството или доставката на стоки или услуги.

3.2. Класификация

Нематериалните активи в дружеството са програмни продукти

3.3. Признаване

Нематериален актив се признава като такъв, ако отговаря на следните условия :

- Отговаря на определението за нематериален актив;
- Вероятно е дружеството да получава бъдещите икономически изгоди от собствеността и ползването на актива;
- Съществува контрол от страна на дружеството върху икономическите ползи от актива;
- Стойността на актива може да бъде надеждно изчислена.

3.4. Първоначална оценка

Първоначалната оценка на нематериален актив зависи от начина на придобиване :

- Придобит чрез закупуване – покупна цена заедно с мита, невъзстановими данъци и такси, и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива във вида за предвидената му употреба;
- Вътрешносъздаден от дружеството : себестойност – във фазата на развойната дейност дружеството доказва техническа способност за завършване на актива, намерения за използване или продажба, способност за генериране на икономическа изгода и за оценка на разходите за изграждане и завършване на актива;
- Придобит чрез правителствено дарение – справедлива стойност, определена от лицензиран оценител;
- Придобит като апортна вноска – стойност приета от съда;
- Придобит безвъзмездно – справедлива стойност, определена от лицензиран оценител;
- Придобит чрез замяна – справедлива стойност, определена от лицензиран оценител.

3.5 Последващи разходи

Разходите по текущото обслужване на активите се отчитат като текущи разходи.

Разходи, водещи до увеличаване на очакваната икономическа изгода над тази, съществуваща в момента на извършването на разходите, се капитализират, т.е. прибавят се към балансовата стойност на нематериалния актив.

3.6. Оценка след първоначално признаване

За нематериални активи дружеството е възприело препоръчителния подход: след първоначалното признаване всеки дълготраен материален актив се отчита по себестойност без всички натрупани амортизации, както и натрупаните загуби от обезценка. Третирането се извършва по начина, посочен при дълготрайните материални активи.

3.7. Амортизация

Нематериалните активи в дружеството се амортизират, като се прилага линеен метод на амортизация. Определянето на амортизационната норма, на начисляването на амортизация, началото и края на начисляването на амортизация се извършват по идентичен начин, посочен за дълготрайните материални активи.

3.8. Обезценка

За обезценка на нематериалните активи се прилагат правилата, посочени за дълготрайните материални активи.

3.9. Отписване

Нематериален актив се отписва от баланса при продажба или когато не се очакват повече икономически изгоди от него.

Печалбата или загубата от извеждане в употреба се определя като разлика между нетните постъпления и балансовата стойност на актива.

Продажби на нематериални активи се извършват по решение на Управителя.

3.10. Информация за оповестяване

В баланса и бележките към финансовите отчети дружеството оповестява :

- Полезен живот на нематериални активи;
- Прилагани амортизационни норми и методи на амортизация;
- Брутна балансова стойност, начислена амортизация и загуба от обезценка в началото и края на периода;
- Движение на нематериалните активи;
- Наличие и отчетна стойност на нематериални активи с неограничен полезен живот;
- Промени в амортизационните норми

ЛИЗИНГ

1. Определение

Лизингът е договорно споразумение между две лица, по силата на което лизингодателят предава на лизингополучателя срещу еднократно или серия от плащания правото за ползване на актив за определен срок.

2. Класификация на лизинговите договори

Лизинговите договори биват договори за:

финансов лизинг – признава се, ако има следните основни характеристики :

- Собствеността върху актива се прехвърля в края на срока на договора;
- Срокът на договора покрива по-голямата част от икономическия живот на актива независимо от това, дали се прехвърля собствеността;
- Всички рискове и изгоди се прехвърлят по същество на лизингополучателя;
- Цената на закупувания актив се очаква да бъде значително по-ниска от справедливата стойност към датата на опцията за закупуване;
- В началото на договора сегашната стойност на минималните лизингови плащания се равнява почти изцяло на справедливата стойност на наетия актив;
- Наетите активи са в готов за ползване вид от лизингополучателя.

оперативен лизинг – договор, който не е финансов лизинг

неотменим лизинг - договор, който може да се отмени с разрешение на лизингодателя и главно при настъпване на непредвидима случайност.

Дружеството ползва финансов лизинг за автомобили, като страна лизингополучател.

Отчитането на финансовия лизинг в дружеството като лизингополучател :

В началото на лизинговия срок в баланса се признават актив и пасив и се оценяват по по-високата стойност между справедливата стойност на наетата собственост и сегашната стойност на минималните лизингови плащания. При изчисляването на сегашната стойност на минималните лизингови плащания дисконтовият фактор е лихвеният процент, заложен в лизинговия договор, ако той практически може да бъде определен; ако не може, използва се диференциалният лихвен процент за задължението на лизингополучателя.

Лизинговите плащания трябва да се разпределят между финансовия разход и намалението на неплатеното задължение. Финансовият разход трябва да се разпределя по периоди през срока на лизинговия договор, така че да се получи постоянен периодичен лихвен процент по остатъчното салдо на задължението за всеки период.

Активът се амортизира съобразно възприетата политика на начисляване на амортизациите на амортизируемите активи от съответната група. Когато не е ясно дали собствеността върху актива ще бъде получена, той се амортизира напълно за по-краткия от двата срока – срока на лизинговия договор или полезния живот на актива.

При наличие на условия активът може да се обезценява, съгласно изискванията на МСС 36 – Обезценка на активи.

Дружеството предоставя автомобили под формата на финансов и оперативен лизинг като страна лизингодател.

Отчитането на финансовия лизинг в дружеството като страна лизингодател :

Дружеството трябва да признава активите, държани по силата на финансов лизинг, в своя баланс и да ги представя като вземане, чиято сума е равна на нетната инвестиция в лизинговия договор.

По силата на финансовия лизинг значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността върху актива се прехвърлят от лизингодателя, като така дължимото лизингово плащане се разглежда от лизингодателя като погасяване на главницата и финансов доход, който се изплаща на лизингодателя и го компенсира за инвестицията и услугите му.

Признаването на финансовия доход трябва да се основава на модел, отразяващ един постоянен периодичен процент на възвръщаемост върху остатъчната нетна инвестиция на лизингодателя, свързана с финансовия лизинг.

Лизинговите плащания през отчетния период, с изключение на разходите за услуги, се прилагат срещу брутната инвестиция в лизинговия договор, за да се намали както главницата, така и незаработеният финансов доход.

При договарянето и уреждането на лизингов договор често се правят начални преки разходи, например от административни такси и други разходи, свързани с регистрацията на автомобилите, от страна на дружеството. При финансовите лизингови договори тези начални преки разходи се правят за получаването на финансов доход и се признават незабавно като текущ разход.

Отчитането на експлоатационния лизинг в дружеството като страна лизингодател :

Дружеството трябва да представи в своя баланс активите, държани за отдаване по експлоатационни лизингови договори, в съответствие със същността на актива.

Наемният доход от експлоатационни лизингови договори трябва да се признава като доход по прекия линеен метод за срока на лизинговия договор, освен ако друга системна база отразява по-точно времеви модел, при чието използване е намалена извлечената полза от наетия актив.

Разходите, включително амортизацията, направени за заработването на наемния доход, се признават за разход. Наемният доход (с изключение на извършените услуги от рода на застраховки и поддръжка) се признава за доход по прекия линеен метод за целия срок на лизинговия договор, дори ако постъпленията не са на тази база, освен ако друга системна база отразява по-точно времеви модел, при чието използване е намалена извлечената полза от наетия актив.

Началните преки разходи, направени конкретно за получаването на приходи от експлоатационен лизинг се признават за разход в отчета за доходите през периода, в който са били направени.

Амортизацията на амортизируемите наети активи трябва да се извършва на база, съответстваща на амортизационната политика, възприета от лизингодателя по отношение на подобни активи, а амортизациите трябва да се изчисляват на базата, посочена в МСС 16 Имоти, машини, съоръжения и оборудване.

За да се определи дали наетият актив се е обезценен, т.е. когато очакваните бъдещи икономически ползи от този актив са по-ниски от неговата балансова сума, предприятието прилага МСС, третиращ обезценката на активи, който определя изискванията за това, как предприятието трябва да преразгледа балансовата сума на своите активи, как трябва да определи възстановимата стойност на даден актив и кога трябва да впише или възстанови загуба от обезценка.

ДОХОДИ НА НАЕТИ ЛИЦА

1. Определение

Доходите на наетите лица включват всички форми на възнаграждения, които са им предоставени в замяна на вложен труд /предоставени от тях услуги/.

3. Класификация и признаване

Доходите на наетите лица са резултат на юридически и конструктивни задължения на дружеството.

Те са :

- Краткосрочни доходи
- Доходи при напускане
- Доходи след напускане

Основната част от доходите на наетите лица са краткосрочни. Те включват заплати, социални осигуровки, компенсирани отпуски и други. Краткосрочните доходи на наетите лица се признават като текущи разходи за дейността на дружеството или се включват в стойността на придобитите дълготрайни материални активи. Едновременно с това те се признават и като задължения към наетите лица и към осигурителите.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудово правоотношение, след като работника или служителя е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, дружествата са задължени да му изплатят обезщетение в двукратен размер на брутно трудово възнаграждение. В случай, че работникът или служителът е работил в дружеството през последните десет години размерът на обезщетението възлиза на шест месечния размер на brutното му трудово възнаграждение.

В дружеството наетите лица към момента нямат положен труд повече от десет години. Средната възрастова група е 30 години. Средният списъчен брой на персонала е 6. Ръководството е преценило всички тези фактори, които водят до прилагането на този стандарт за несъществен. Имайки предвид възможността за текучество и това, че изискването се прилага за първи път и е приблизителна оценка, ръководството проявява известна предпазливост.

4. Информация за оповестяване

В поясненията към финансовите си отчети дружеството оповестява информация за :

- Признати разходи за заплати
- Признати разходи за осигуровки
- Признати разходи за компенсирани отпуски

ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

1. Определение

Парични средства са пари в брой и по банкови сметки.

2. Класификация

Парични средства в дружеството са:

- налични банкноти и монети;
- разплащателни сметки;
- ДДС-сметка;

3. Оценяване

Паричните средства се оценяват по тяхната номинална стойност.

Паричните средства в чуждестранна валута се оценяват при придобиване по цена на придобиване или по обменния курс на БНБ.

Към датата на баланса паричните средства в чуждестранна валута се оценяват по централния курс на Българска народна банка, а разликите до балансовата им стойност се отчитат като текущи финансови приходи или разходи.

4. Инвентаризация

Инвентаризация на паричните средства в касата на дружеството се извършва: към последния работен ден от месеца; при излизане /връщане от отпусък/ на касиер (отговорно лице); при смяна на касиер (отговорно лице). По решение на ръководството на дружеството инвентаризация може да се извършва и по друго време.

СОБСТВЕН КАПИТАЛ

1. Определение

Собственият капитал (нетните активи) представлява остатъчната стойност на активите на дружеството след приспадане на всичките му пасиви.

2. Класификация

Собственият капитал на дружеството се състои от основен капитал, резерви и финансов резултат.

2.1. Основен капитал

Основният капитал на дружеството е разпределен в дялове. Той се регистрира в съда. Увеличаването на основния капитал се извършва чрез допълнителни вноски, приемане на нови съдружници или за сметка на натрупани резерви. Решенията за промени в основния капитал на дружеството се взимат от общото събрание на съдружниците.

2.2. Резерви

Резервите на дружеството се формират след облагане на печалбата на дружеството при спазване на установени законови изисквания и при извършване на преоценки на активи.

Резерви от оценки на активи се формират в резултат на извършваните към края на отчетния период преоценки на дълготрайни материални активи, нематериални активи и финансови инструменти. Тези резерви се трансформират в неразпределена печалба при отписване на съответния актив от патримониума на дружеството.

Други резерви са резервите, които дружеството създава по решение на общото събрание на съдружниците, освен резервите, предвидени в нормативни актове. Тези резерви се използват за покриване на загуби, за увеличаване на основния капитал или за други цели.

2.3. Финансов резултат

Финансовият резултат се състои от:

- печалби/загуби/ от предходни години;
- печалба/загуба/ от текущата година.

Печалбата/загубата/ от текущата година се получава, като от приходите на дружеството се приспадат разходите му и се получава финансовият резултат за текущата година. Този резултат съгласно решение на общото събрание се използва за:

- изплащане на дивиденди;
- покриване на загуби от минали години;
- увеличаване на други резерви;
- увеличаване на основен капитал;
- други.

ПРИХОДИ

1. Определение

Приход е брутният приток от икономически ползи през периода, създаден в хода на обичайната дейност на дружеството, когато тези потоци водят до увеличения в собствения капитал, различни от увеличенията, свързани с вноските на съдружниците.

2. Класификация

Приходите са приходи от продажби, финансови приходи и приходи от преоценки на активи и пасиви.

Приходите от продажби са: приходи от продажби на продукция, на стоки, услуги, комисионни за продажба на автомобили, комисионни по сключен договор за застрахователно агентство, приходи от продажби на дълготрайни активи и на материали.

3. Оценка

Приходите в дружеството се оценяват по справедливата стойност на полученото или подлежащо на получаване плащане или възмездяване. Приходите или разходите, свързани с една и съща сделка, се признават едновременно.

4. Признаване

Приходите се признават само когато е възможно дружеството да има икономически ползи, свързани със сделката; когато сумата на прихода може надеждно да бъде оценена и направените разходи във връзка със сделката могат надеждно да бъдат оценени.

Приходите се признават:

- от продажба на продукция, стока, услуга и материали се признават с възникването на вземането при фактуриране;
- от продажба на дълготрайни активи при прехвърляне на правото на собственост;
- дивиденди, глоби и неустойки – при установяването на право на получаване.

- Неустойките по договори за финансов лизинг се третираат като такива с обезщетителен характер и се документират по реда описан в чл. 84 от ППЗДДС.
- Данъците за притежаване на МПС се заплащат от Б.Л.Лизинг АД и се събират от лизингополучателите чрез издаване на документ удостоверяващ плащането им от лизингополучателя.

5. **Информация за оповестяване**

В отчета за доходите и поясненията към годишните си финансови отчети дружеството *оповестява*:

- счетоводната политика, приета по отношение на признаването на приходите;
- сумата на всяка важна категория приходи, признати през периода, включително приходите от продажби на стоки, предоставяне на услуги, лихви, дивиденди.

РАЗХОДИ

1. **Определение**

Разходите са намаляване на икономическата изгода по време на отчетния период под формата на изтичане или намаляване на активите или натрупване на пасиви, което води до намаляване на собствения капитал отделно от онова, което се подлежи на разпределение между акционерите.

2. **Класификация**

За нуждите на икономическата дейност на дружеството разходите се групират въз основа на различни признаци-критерии:

2.1. *Според* начина на възникване и значение за *предприятието*

- разходи по управлението - административни разходи;
- разходи за осъществяване на дейността – основни и производствени разходи.

2.2. *Според* икономическата *същност*

- материални разходи;
- трудови разходи.

2.3. *Според* състава на разходите

- едноелементни разходи;
- комплексни разходи.

2.4. *Според* отношението *им* към обема на дейността

- променливи разходи;
- условно-постоянни разходи.

2.5. В зависимост от начина на включване на разходите в себестойността

- преки разходи;
- косвени разходи.

2.6. *Според* икономическото *им* съдържание

- за материали;
- за външни услуги;
- за амортизации;
- за заплати;
- за осигуровки;
- финансови разходи;
- други разходи.

2.7. Според изискванията на калкулиране на себестойността

- основни производствени разходи;
- допълнителни разходи - административни разходи;
- финансови разходи.

Административни разходи

Административните разходи са свързани с функционирането на общата система на управлението на дружеството. Те могат да се третират и като допълнителни разходи, защото са в непосредствена връзка с организационната му структура. Административните разходи са свързани с цялостната дейност на дружеството и не могат да се отнасят за отделно осъществявани дейности в него.

Административните разходи се отнасят директно към приходни сметки за съответната дейност.

Финансови разходи

Финансовите разходи се формират от:

- разходи за лихви - лихви по краткосрочни редовни и просрочени заеми в левове и в чуждестранна валута, лихви по дългосрочни редовни и просрочени заеми в левове и в чуждестранна валута, лихви по дългове, свързани с дялово участие, лихви по неизплатени заплати в срок, лихви по държавни вземания и търговски задължения, лихви по лизинг и други;
- отрицателни разлики от промяна на обменните курсове на чуждестранна валута;
- разходи по други финансови операции.

Всички лихви по заеми се отчитат като текущ разход през периода, през който са извършени и не се капитализират.

Отчитане на разходите по икономически елементи

Основните разходи се отчитат първоначално като разходи по икономически елементи. В дружеството е възприето следното групиране на разходите по икономически елементи, което се представя и в Отчета за доходите:

- разходи за материали;
- разходи за външни услуги;
- разходи за амортизации;
- разходи за персонала;
- други разходи.

Разходи за външни услуги са разходите за извършени услуги от трети лица за: застраховки, наеми и транспортни услуги, въоръжена и противопожарна охрана, телеграфо-пощенски услуги, телефонни и телексни такси, информационни услуги, реклами, обяви, съобщения, одиторски услуги, местни данъци и такси, и други.

Разходите за местни данъци и такси са:

- местни данъци - данък върху недвижими имоти, данък при придобиване на имущества по дарение и по възмезден начин, данък върху превозните средства и други местни данъци, определени със закон;
- местни такси - такси за битови отпадъци, такси за ползване на тротоари, улични платна, панаири и терени с друго предназначение, такси за технически услуги, такси за административни услуги.
- алтернативни данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане;
- други такси към държавната администрация, определени със закон.

Разходите за амортизации включват начислените амортизации на амортизируемите активи.

Разходи за заплати (възнаграждения) са всички възнаграждения на персонала, начислени съобразно действащото законодателство -индивидуалните трудови договори между всеки член от персонала и работодателя. Те се делят на основни и допълнителни възнаграждения. Към допълнителните възнаграждения се отнасят плащанията за вътрешно заместване, външно съвместителство, премии, нощен труд, извънреден труд, платен отпуск и др.

Ползването на платения годишен отпуск е регламентирано в нормативните актове. Когато правото на отпуск не е използвано изцяло, се оценяват очакваните разходи по натрупаните компенсируеми отпуски и се отчитат като допълнителна сума към датата на съставянето на годишните финансови отчети, като за база се използва месец ноември на отчетната година.

Обезщетенията при трудови злополуки, командировки, при напускане на работа, отстраняване от работа, преместване, уволнение, неизползван платен годишен отпуск (чл.чл. 220, 221 (1), 222, 224, 225 и 331 от КТ) и др. имат характер на разходи за уреждане на задължение на предприятието към персонала за причинени вреди и пропуснати ползи и се отчитат като други разходи.

Към разходи за персонала се включват разходите за социално осигуряване и други плащания на персонала съгласно действащото законодателство. Това са начислените суми за социални и здравни осигуровки, за допълнителни пенсионни осигуровки, както и начислените суми за фонд „Безработица“. Осигурителните вноски за фонд „Трудова злополука и професионална болест са за сметка на осигурителите. Върху средствата за социални разходи, давани постоянно или периодично пряко на лицата в пари или в натура, се внасят осигурителни вноски в размера за фонд „Пенсии“.

При съставяне на годишните финансови отчети едновременно с начисляването на разходи за персонала от неизползваните отпуски се начисляват и разходи за осигуровки съгласно действащото законодателство.

Други разходи са разходите за командировки и разходи, които не са включени в предходните разходи по икономически елементи, а именно: разходи за служебни пътувания и командировки в страната и в чужбина, разходите за изложби и панаири, за стипендии, разходите с представителни цели, за посрещане на делегации и участие в съвещания, разходите за обучение и квалификация на персонала и всички видове обезщетения по Кодекса на труда, които имат характер на доход на персонала, но не се отчитат като разходи за заплати. Като други разходи се отчитат още санкциите и глобите за неустойки по договори.

Разходите от преоценки на активите и пасивите възникват при разлики между балансовите им стойности и тези от последващото оценяване.

3. Информация за оповестяване

В отчета за доходите и поясненията към годишните си финансови отчети дружеството оповестява:

- счетоводна политика, приета по отношение на признаването на разходите и формирането на себестойността;
- сумата на всяка важна категория разходи, признати през периода, включително разходите за материали, за външни услуги, за амортизации, за заплати и осигуровки на персонала, за финансови разходи и за разходи от преоценки на активи и пасиви.

ДАНЪЦИ ВЪРХУ ДОХОДА

1. Определение

Данъците върху дохода включват полагащия се данък върху облагаемия доход (облагаемата печалба) и данъчните ефекти върху облагаемите и приспадаемите временни разлики. Тази сума формира разхода за данък и се посочва в отчета за доходите.

2. Класификация

Отчитането на данъците върху дохода изисква признаване на:

- текущи данъчни активи и пасиви;

- пасиви по отсрочени данъци;
- активи по отсрочени данъци

3. Текущи данъчни активи и пасиви

Сумата на текущия данък се определя на база на облагаемия доход (облагаемата печалба) и прилаганата за годината данъчна ставка.

Сумата на облагаемия доход (облагаемата печалба) се определя по следния начин:

- сума на печалбата/загубата/ преди облагане с данъци;
- сума на постоянните разлики в увеличение;
- сума на постоянните разлики в намаление;
- сума на възникналите приспадаеми временни разлики в увеличение;
- суми на приспадаемите временни разлики с обратно действие в намаление;
- суми на възникналите облагаеми временни в намаление;
- суми на облагаемите временни разлики с обратно действие в увеличение.

Дължимите суми по текущия данък се признават като текущ пасив до размера на неплатения данък.

Когато платеният данък надвишава сумата на текущия данък, разликата се посочва като текущ актив.

4. Пасиви по отсрочени данъци

Сумите на пасивите по отсрочените данъци се определят на база сумата на облагаемите временни разлики и данъчната ставка, която ще действа през следващата година. Те се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на непризнатата за данъчни цели обезценка на репутацията.

Пасиви по отсрочени данъци могат да възникнат и за сметка на резерви от преоценки на активи. Те не оказват влияние върху сумата на разхода за данък.

В края на всяка година сумите на пасивите по отсрочени данъци се коригират, като се вземе под внимание данъчната ставка, която е вероятно да се прилага през следващата година.

5. Активи по отсрочени данъци

Сумите на активите по отсрочени данъци се определят на база сумите на приспадаемите временни разлики и данъчната ставка, която ще действа през следващата година. Те се признават до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба, срещу която да могат да се използват приспадаемите временни разлики, и оказват влияние върху величината на разхода за данък.

Активи по отсрочени данъци могат да възникнат и при загуба от дейността на дружеството, която ще се приспадне от печалбата през следващи години. Сумата на тези активи може да не оказва влияние върху разхода за данък.

В края на всяка година сумите на активите по отсрочени данъци се коригират, като се вземе под внимание данъчната ставка, която е вероятно да се прилага през следващата година.

Сумата на активите по отсрочените данъци се посочва като текущ актив.

6. Компенсирани

Активите и пасивите по отсрочени данъци не се компенсират.

7. Ефективна данъчна ставка

Ефективната данъчна ставка се определя като сумата на текущия данък за годината се раздели на печалбата преди облагане с данъци.

8. Информация за оповестяване

В поясненията към годишните си финансови отчети дружеството оповестява информация за:

- компонентите, с които се коригира печалбата (загубата) за определяне на облагаемия доход (облагаемата печалба);
  - ефективната данъчна ставка;
- сумата на отсрочените данъци за сметка на собствения капитал;
- сумата на приспадаемите временни разлики, за които не е признат актив по отсрочени данъци;
  - сумата на данъчната загуба, за която не е отчетен актив по отсрочени данъци;
  - промените в данъчните ставки

УСЛОВНИ АКТИВИ И ПАСИВИ

УСЛОВНИ АКТИВИ

1. Определение

Условен актив е възможен актив, който произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече бъдещи несигурни събития, които не могат изцяло да бъдат контролирани от дружеството.

2. Класификация

Условни активи в дружеството са:

- вземания по съдебни дела, които се очаква да бъдат разрешени в полза на дружеството;
- вземания по гаранции, записи на заповед, акредитиви и други, издадени или открити в полза на дружеството;
- други.

3. Признаване

Условните активи не се признават в баланса на дружеството, а се представят извънбалансово.

4. Информация за оповестяване

В поясненията към финансовите си отчети дружеството оповестява:

- вероятни суми и време на получаване;
- естество;
- оценка на финансовия ефект.

УСЛОВНИ ПАСИВИ

1. Определение

Условен пасив е възможното задължение, което произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече бъдещи несигурни събития, които не могат изцяло да бъдат контролирани от дружеството.

2. Класификация

Условни пасиви в дружеството са:

- задължения по съдебни дела, които се очаква да бъдат разрешени във вреда на дружеството;
- задължения по гаранции, записи на заповед, акредитиви и други, издадени или открити от дружеството;
- други

3. Признаване

Условни пасиви не се признават в баланса на дружеството, а се представят извънбалансово.

4. Информация за оповестяване

В поясненията към финансовите си отчети дружеството оповестява:

- вероятни суми и време на плащане;
- естество;
- оценка на финансовия ефект.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА БАЛАНСА

1. Определение

Събитията между датата на баланса и датата на приемане на финансовите отчети за публикуване са събития след датата на баланса. Те са коригиращи и некоригиращи събития.

Датата на баланса е 31 декември.

Дата на приемане на финансовите отчети за публикуване е датата на тяхното утвърждаване от Съвета на директорите на дружеството.

2. Признаване и оценяване на коригиращите събития

Коригиращите събития се включват във финансовите отчети. Те възникват след датата на баланса и могат да бъдат:

- получена информация, че даден актив е обезценен към 31 декември поради обявяване в ликвидация или несъстоятелност на клиент;
- необходимост от увеличаване на предварително отчетена загуба от обезценка на активи след продажбата на сходни активи;
- установена себестойност на закупени активи преди датата на баланса;
- установена себестойност и продажната стойност на продадени активи;
- установяване сумата за изплащане на бонуси;
- установяване на измами и грешки.

3. Признаване и оценяване на некоригиращите събития

Некоригиращите събития са свързани с възможностите за настъпили корекции в пазарните стойности на активи. Те се отразяват в поясненията към финансовите отчети само когато тези пазарни стойности се различават от балансовите стойности с 10%.

Поясненията към финансовите отчети се осъвременяват за следните събития по естество и за оценката на финансовия ефект за:

- план за преустановяване на дейности;
- нетекущи активи за продажба в преустановявана дейност;
- вреди от стихийни бедствия на структурни единици;
- разгласяване на важно реструктуриране;
- поемане на значителни ангажименти или условни задължения;
- започване на важен съдебен спор.

В случай, че не е възможна оценка на финансовия ефект, този факт се оповестява.

4. Информация за оповестяване

Дружеството оповестява датата на приемане на финансовите отчети за публикуване.

ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНИТЕ ПОЛИТИКИ, ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНИТЕ ОЦЕНКИ И ГРЕШКИ ОТ ПРЕДХОДЕН ПЕРИОД

ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНИТЕ ПОЛИТИКИ

1. Определение

Дружеството извършва промени в счетоводните си политики само когато:

- промяната се изисква от конкретен счетоводен стандарт или разяснение;
- промяната ще осигури по-надеждна информация във финансовите отчети.

Промените в счетоводните политики се одобряват и приемат от Управителния съвет на дружеството. Промените в счетоводните политики се отразяват чрез коригиране началното салдо на всеки засегнат компонент от капитала за най-ранния представен предходен период, когато това е изрично определено в стандарт, а за всички останали случаи се коригира началното салдо на неразпределената печалба. Оповестяваните и представяни суми за предходни периоди се преизчисляват по начин, сякаш дружеството винаги е прилагало новите счетоводни политики.

При поява на нови обекти на отчитане се допълват счетоводните политики. Това не се третира като промяна в счетоводна политика.

2. Информация за оповестяване

В поясненията към годишните финансови отчети дружеството оповестява следната информация:

- наименование на счетоводен стандарт или разяснение, налагащи промени в счетоводните политики;
- естество на промените в счетоводните политики;
- размер на корекцията за текущия и за всеки представен предходен период за всяка засегната статия във финансовите отчети;
- причини, поради които дружеството счита, че промените в счетоводните политики ще осигурят по-голяма надеждност на информацията.

ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНИТЕ ОЦЕНКИ

1. Определение

Промяна в счетоводната оценка е корекция на балансовата стойност на актив или пасив или на размера на периодичната обезценка на актив, настъпили в резултат на нова информация или ново развитие. Промени в счетоводните оценки в дружеството се налагат при:

- оценка на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти;
- оценка на годност на материални запаси;
- оценка на справедливата стойност на активи и пасиви;
- оценка на срок на годност и модел на получаване на бъдещи икономически ползи от амортизируеми активи;
- оценка на провизии.

2. Представяне

Когато промяна в счетоводната оценка води до промени в активите и пасивите или се отнася до компонент на капитала, тя се признава за периода на промяната чрез коригиране на балансовата стойност на актив, пасив или компонент на капитала.

Ефектът от промяна в счетоводната оценка се включва в нетната печалба/загуба за текущия или за текущия и бъдещи периоди.

3. Информация за оповестяване

В поясненията към годишните финансови отчети дружеството оповестява естеството и размера на промяната.

ГРЕШКИ ОТ ПРЕДХОДЕН ПЕРИОД

1. Определение

Грешки от предходен период са пропуските или неточното представяне на финансовите отчети за един или повече предходни периоди, произтичащи от неизползване или неправомерно използване на надеждна информация, която е била налична към момента на оторизиране за публикуване на финансовите отчети, и която е можело да бъде взета предвид при изготвянето и представянето на тези отчети.

2. Видове

Грешки от предходен период може да бъдат:

- математически грешки;
- грешки при прилагане на счетоводните политики;
- недоглеждане или неточно представяне на факти;
- измами.

3. Представяне

Корекция на грешки от предходен период се представя в първите финансови отчети след откриването им чрез преизчисляване на сравнителните суми за представените предходни периоди, в които са възникнали грешки. Когато грешките са възникнали преди най-ранно представените предходни периоди, те се представят чрез преизчисляване на началното салдо на засегнатите активи, пасиви или капитал.

4. Информация за оповестяване

В поясненията към годишните финансови отчети дружеството оповестява следната информация:

- естество на грешката от предходен период;
- размер на корекцията за всяка засегната статия от финансовите отчети.

Съставил :

(Дияна Боянова)

Утвърдил :

(Цветан Рашков)

